

Ansvarsärenden i korthet

Av de ärenden som avgörs i HSAN, är orsak till anmälan i omkring vart femte fall försenad diagnos; bland de anmälningar som gäller läkare är andelen högre. Här refereras några av de ärenden som avgjorts i nämnden under december 1998. Ett av fallen visar, att numera inte alltid »missad kollumfraktur» leder till disciplinåtgärd; ibland kan diagnosen ha varit för svår

Synfältsundersökning borde ha genomförts

**Anmälare: Patienten
Anmäld: Ögonläkare
Orsak: Försenad diagnos av näthinneavlossning
HSAN 1227/98**

En 29-årig kvinna sökte ögonläkare vid en ögonmottagning på grund av synförsämring sedan tre månader samt synfältsbortfall. Dessutom hade hon haft huvudvärk och tryck mot pannan. Läkaren kunde konstatera en grav synnedsättning på patientens tidigare bästa öga (vänster). Synskärpan hade sjunkit från 1,0 till 0,1. På höger öga hade hon nedsatt syn sedan tidigare och latent skelning. Ögonbotten undersöktes med ovidgad pupill. Den var normal.

Patienten remitterades för synfältsundersökning vid annan mottagning och denna genomfördes 11 dagar senare och visade en omfattande synfältsdefekt på vänster öga från periferin till centrum. Vid återbesök hos läkare följande dag hade resultatet av denna undersökning ännu inte anlänt. Ögonbottenundersökning vänster öga visade fortfarande normal retina. Läkaren beställde MR-undersökning av hjärnan, som inte visade något patologiskt. Synfältsundersökning tre månader senare visade att skotomet hade minskat. Läkaren kunde emellertid nu konstatera

»patologi» i centrala delen av vänster ögonbotten och hon remitterade patienten till ögonklinik. Vid undersökning där fyra veckor senare kunde man konstatera en näthinneavlossning och patienten opererades nästa dag.

Patienten menar att resultatet av operationen hade blivit bättre om diagnosen ställts tidigare; hon har idag endast 10 procent av synen kvar på vänster öga.

Läkaren anser att symtomen och fynden vid första besöket snarare talade för intrakraniell patologi, varför hon i första hand velat utesluta sådan. Hon påpekar dessutom att redan vid första besöket hade patienten haft nedsatt syn sedan flera månader.

Bedömning och beslut

Nämnden konstaterar att trots att patienten vid första besöket visade allvarliga symtom, utfördes ingen komplett ögonundersökning. Näthinnan undersöktes endast genom ovidgad pupill, vilket betyder att näthinnsans periferi inte undersöktes. Läkaren underlät att göra den enklaste form av synfältsundersökning, trots att patienten upplevt synfältsdefekt. Inte heller när det vid det andra återbesöket stod klart att det fanns ett skotom i vänster öga gjordes någon noggrann undersökning av ögonbotten, trots att resultatet av synfältsundersökningen talade för en sjukdom i ögat och inte i hjärnan. Genom läkarens underlåtenhet fördröjdes behandlingen av näthinneavlossningen under nästan ett halvår. Läkaren ålades en varning.

»Kvadrupel-diagnostik» räckte inte

**Anmälare: Patienten
Anmäld: Distriktsläkare
Orsak: Försenad diagnos av bröstcancer
HSAN 1554/98**

En 29-årig kvinna sökte på vårdcentral för en nytillkommen knöl i höger bröst. Distriktsläkaren remitterade patienten till sjukhus för mammografi,

ultraljudsundersökning av bröstet samt finnålspunktion av knölen. Samtliga undersökningar talade för att den var godartad. Patienten sökte fem månader senare en annan läkare eftersom knutan vuxit. Förnyat cellprov med »mellan-nål» gjordes utan att någon säker diagnos kunde fastställas. Först när knölen exstirperades tre månader senare kunde cancerdiagnosen ställas.

Patienten anser att distriktsläkaren borde ha remitterat henne till kirurg för att kunna avgöra om knölen borde opereras eller ej.

Distriktsläkaren bestrider att hon handlat felaktigt. Mammografien visade inga för cancer misstänkta förändringar, ultraljud talade för fibroadenom eller galaktocele och punktionsprovet visade inga cellatypier. Materialet var något sparsamt, varför man även gjorde en ultraljudsledd punktion för att förvissa sig om att provet verkligen togs från förändringen. Diagnosen blev nu fibroadenom.

Patienten informerades av distriktsläkaren om provresultaten och anmodades att kontrollera bröstet månatligen och återkomma vid eventuella förändringar.

Bedömning och beslut

Nämnden finner att distriktsläkaren inte i något avseende åsidosatt sina åligganden i yrkesutövningen och lämnar anmälan utan åtgärd.

Hemorroidblödning måste följas upp

**Anmälare: Patientens dotter
Anmäld: Distriktsläkare
Orsak: Försenad diagnos av koloncancer.
HSAN 585/98**

En 80-årig kvinna sökte husläkare för att hon märkt blod i avföringen. Läkaren fann vid proktoskopi lättblödande inre hemorrojder och patienten ordinerades salva. Hb och sänka visade normalvärden. Vid återbesök för årlig blodtrycks kontroll två månader senare skall patienten ha uppgett att allt var